

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Bécs évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is,

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Szerda, július 13.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7. (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Parosok és kerekedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

A nagyenyedi függetlenségi párt szózata.

Kolozsvár, július 13.

A nagyenyedi függetlenségi és 48-as párt átiratot intézett az országos függetlenségi és 48-as párt vezetéséhez, melyben a Tisza-kormány elleni közdelemre szólítja fel a pártot. A feliratot megküldötték az összes vidéki függetlenségi és 48-as pártoknak is támogatás céljából. Az érdekes felirat teljes szövegében a következő:

Az „Országos függetlenségi és 48-as párt” vezetésének!

Budapest.

Nagyságos elnök ur!
Szeretett pártfeleink!

Még most is a fülünkbe cseng az a nagy nemzeti riadó, mely a nagy idők legszebb, legdicőbb jeleire emlékeztet: küzdelemben győztünk egy táborba, egy zászló alá az ős történelmi értékében meg nem fogyatkozott magyarság színét-javát; még most is megrázza hazafi-lelkünket a biztos diadalba vetett jogos remény, a természetből, az ősektől öröklött nemzeti jogok gondviselészerű megvalósulásának szent hite. Hiszen a nemzet lelke idézte ítélőszéke elébe azokat, kiknek kezébe Isten után letette sorsának intézését. Akik ez ítélőszék előtt megjelentek, vagy megszegy-nülve vallották be elmarasztaltatásukat, vagy egy sorba állottak a küzdőkkel. Megindult, nemzeti élet-jelt adott a szabadelvű párt érzéketlennek látszó tömege is; magával ragadta az ellenállhatatlan áramlat s megszülte, diadalmasan hordozta körül az országban a „deb-receni határozatot.”

Hihette-e valaki emberi számítás szerint, hogy a győzelem elmarad, hogy egy talpra állott nemzet tehetetlenné váljon a maga vérevel táplált idegen hatalmi érdek telhetetlenségével szemben?

Jött a hírdet chlopii hadiparancs. A nemzet megdöbbenve, fenségének teljes érzetében utasította vissza ezt a merényletet.

És mégis a dinasztikus, a császári érdek győzött. Miért?... Mert a kormány rudja mellett állók lelkeiből hamar ellillant a felfogott áram s még hamarabb visszavert a Gesamtmonarchie lidércnyomása alatt nyögő meghunyászkodó, a teljes meghódolás Bécs és urai előtt.

Bekövetkezett az, a mi rosszabb annál, a mit »status quo ante bellum«-nak neveznek. Bekövetkezett a nemzet iszonyu csatlódása, az önerejében vetett hit és bizalom megrendülése; és bekövetkezett az a mindennél lejutóbb tudat, hogy az addig nem gyakorlott, de soha el nem vitatott nemzeti jogok majdnem semmivé zsugorodtak össze a Bécsből sugalmazott és kényszergetett szabadelvű párt szerencsétlen kezében. Addig a 48-ki, az ős törvények, sőt még a 67-es törvények alapján is teljes joggal követelhetük valamennyit, még pedig teljes minváltában, most agyonkorlátoztuk, elmagyaráztuk, elalkudtuk mindenek a legjavát, nemzetelétő részét, mely nélkül Magyarország független államiságát, hatalmi gyarapodását biztosítani sohasem lehet.

Az „Országos Függetlenségi Párt” is aléltan, erejefogyottan hanyatlott a resignatio veszedelmes karjaiba, azzal áztatva magát, hogy a silány vigasztalásul odadobott vívmány-hulladékok az adott helyzetben teljesen igazolják a leszerelést.

Nós hát hol vannak azok a vívmányok? Mennyi valósult belőlük?!

Semmi, épen semmi. Rosszabbul vagyunk, mint azelőtt. Küzdöttünk az önállóság, a szellemében, nyelvén nemzeti hadseregért. Ezután még osztrákabbat kapunk.

Küzdöttünk nemzeti nyelvünkért diplomatiában, katonai igazságszolgáltatásban. Tisza István kormányelnök megdöbbenő nemzeti érzékletlenséggel, hazafi-lelkünkkel fölháborító vakmerőséggel boosátotta osztrák prédára a galaczi átirat ügyében hozzaintéztett interpellációra adott válaszában.

Álmodoztunk önálló vámterület-ről, nemzeti vagyonosodásunknak ez igazi életföltétele. Tisza István még a lehetőség, a jogszerűség útját is bevágja; megkerüli, hatályon kívül helyezi az 1899: XXX. törvényeket, az u. n. garanciális törvényt.

Mindenütt, mindenütt az összebírodalmi eszme! Sulya alatt össze-

roskad a történelmi magyar állam, István birodalma.

A magyar állampolgárok erőgyűjtésének minden forrását kiélt az idegen, a nemzet hivatásával homlokegyenest ellenkező érdekek szolgálatában álló militarizmus, száz meg száz milliót temetve soha ki nem elégíthető gyémántba akkor, a mikor a föld népét a silány termés következtében talán inséges nyomor fenyegeti.

Ez a kormány veszedelmesebb minden elődjénél. Elnöke fennen hirdeti az erőgyűjtés józan politikáját s aztán vakmerő cynizmussal, mindent elalkuvó opportunizmussal adja ki az osztrák dynasztikus érdekpolitikának a nemzeti lét leg-elemibb feltételeit, nem respektál sem nemzeti akaratot, sem törvényt; nem tud s nem is akar érvényt szerezni még a silány 67-es alap követelményeinek sem.

Azt mondja a kormányelnök, hogy először gyűjtsünk erőt s azután hangoztassuk a nemzeti eszméket.

Erősödünk?!... De hát hogyan erősödhetik az, akinek kezéből kicsavarják az erősödést biztosító fegyvert?!

Visszaverhetjük-e erőforrásainkra támadó ellenségünk rohamait guzsba kötött kezekkel?!

Boldogulhat-e, gyarapodhat-e a magyar iparos, ha egy sokkal fejlettebb iparu állam szabadon árasztja el országunkat iparcik-keivel?

Boldogulhat-e az östermelő, ha egy más állam a maga selejtet, de sokkal olcsóbb termékét alacsony vámok mellett hozhatja be?

És lelkesedhetik-e a magyar ifjúság hőnöntő csatára, otthon érezheti-e magát abban a hadseregben, melynek első és fő kötelessége a császári hagyományok ápolása. Pedig Tisza István szerint a magyar ifjúságnak össze kell fornina e hadsereggel szívben-lelekben. Hát kivel hiteti el ő nagyméltósága akár azt, hogy az a magyar ifju, aki ezzel a hadsereggel összefort, megtartja magyarságát is; akár azt, hogy aki magyarságát megtartja, összeforthatna vele, lelkesed- nek csatáiban?!

Ilyen kormányval megbékülni

sohasem szabad senkinek, akiben a magyar nemzeti érzésnek és tudatnak csak egy szikrája is megmaradt.

Igen tisztelt Pártfeleink! Országos Függetlenségi Párt! Látjátok, hogy mit várhatunk Tisza Istvántól és kormányától!

Ne engedjétek, hogy tovább menjen nemzetrontó működésében!

Ne engedjétek, hogy ezer év viharából megmentett nemzeti kincseinket, erőforrásainkat, önálló nemzeti létünket elkotyavetyélje az osztrakkal folytatott alkudozás rendjén!

Ne engedjétek, hogy lábbal tapossa alkotmányosságunk legelemből törvényeit, kiszolgáltatassa parlamentarismunk szabad véleménynyilvánítási jogát az abszolutizmus járombahajtó törekvéseinek!

Térjete vissza ismét a teljes tevékenység szabad és életető levegőjére!

Vegyétek fel a nemes, elszánt küzdelem félretett fegyvereit! És többé meg ne alkudjátok azokkal, akik veletek nemzetből békét kötnek.

Küzdelmetek a nemzet küzdelme lesz. Győzelmetek eltakarítja a nemzet útjából a császári hagyományok, a burkolt abszolutizmus sötét lovagjait.

Nagyenyed, 1904. júl. havában.

A „Nagyenyedi Függetlenségi és 48-as Kör” választmányának határozatából és megbízásából

Fogarasi Albert,

elnök,

Bodrogi János,
jegyző.

Zayzon János,
titkár.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

— Express tudósítás. —

Budapest, július 12.

A katalógusolvasásoknak megvolt a fogantatja: a Kossuth-párt ma tömött csatorokban vonult fel az ülése. A tegnapi éjfélnél, a melyben Olay Lajosnak vetette Justh Gyula a szemébe, hogy fogadtalan prókátor módjára intézi a vitarendezés dolgát, folytatása volt. Justh Gyula és Rátay László hevesen vitakoztak ma is a vita taktikája felett. Komjáthy Béla is beleavatkozott a folyósó pourparler dolgába s végül abban egyeztek meg, hogy majd találjanak valami módot, a melylyel békés

harmóniát hoznak ismét a Kossuth-párt soraiba.

Ma különben megint szabadságot kért egy csomó képviselő. A Ház — noha kissé duzzogva — megadta az engedélyt a szabadságra. A Ház arisztokratái: Hadik, Ivánka, Baththyánnak mennek fürdőzni. Az elnök eleferálta a tegnapi katalógusolvasás eredményét és ismét nyolc napot tűzött ki, hogy a távollévők igazolhassák magukat.

A civilista.

A napirend első szónoka Szalay László volt. Igen érdekes témát tett szavá. A néppárt felé fordulva, megkérdezte tőle: mi tulajdonképen véleménye a civilistajavaslatról? Ez a párt a nemrég lefolyt nemzeti küzdelemben igen ágaskodott és verte a mellét, hogy ilyen meg olyan jó hazafi. Hát most mutassa ki a hazafiságát és ne bujkáljon. Vagy talán a kormányképességet félti és ezért nem mer a nemzet állapontjára helyezkedni?

Szalay ezután azt bizonyította, hogy a fölemelt civilistát nem lehet megszavazni. Az ország anyagi helyzete nem engedti azt meg, különben is az osztrák udvartársra egy krajcárt sem szabad megszavazni.

Hock János: Apponyi felirati javaslatát azzal a módosítással fogadja el, hogyha a Ház nem fogadná el a felirati javaslatot, úgy nemcsak a fölemelt civilistát, hanem a rendeset sem zavazza meg. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Amikor oly fontos kérdés van napirenden, mint a civilista, a mely a nemzeti önállóságot kellene nagyjelképezze, egy miniszter sincs a helyén, a többség pedig tündöklő távollétével. (Zajos helyeslés a baloldalon.) De az ellenzék sem tud soha meggyezni, a minak a legnagyobb akadály a felekezeti kérdés.

Rakovszky István: És a leszerelés! Oriási lázma tört ki erre a Kossuth-pártban. Öklök emelkedtek, dühös szó hangzott:

— Ti vagytok azok a hirsekl — kiáltott a néppárt felé Bakonyi Samu.

Majd meglátjuk, hogyan harcoltok most! — süvítette Endrey Gyula.

Az elnök sokáig csöngtetett, a míg valahogy csönd állott be. Hock folytathatta a beszédét:

Ime, tessék idenézni. A jobboldalon micsoda olimpiai gyönyörűség ez a viaskodás. Egy pernyi pártféltekenység és vége az együttműködésnek. A megközönségbe gyanu főszelke be magát, a mely szerint itt minden kapható.

Endrey Gyula: Tessék úgy élni, hogy ne támadjon ilyen gyanu.

Hock János: Igaza van, képviselőtársam. Nem a villám őt itti, hanem a szu. (Rakovszky gunyosan nevet.) Ha mi ezt a gyanut ki nem irtjuk a Hásból, vége van itt minden ellenzéki küzdelemnek. Tisza kezé nyomán látjuk, hogy pusztul a nemzeti gondolat. Ez a nemzet lassanként érlelődik a szolgaságra. Látjuk ezt és nincs erőnk, hogy megakadályozzuk. Istenem mi lesz ennek a vége? Hová jutunk, ha év-

csiba és aztán ő is felpattant s a lovakra vágott, hogy azok repülni kezdtek velünk.

Kérnem kellett lassítsa őket, hamarabb észre vesszük őket a Doktori valamire s kérdezzem ki keztem hová való ő kelme, hogy szeretik-e ezt a világot mi-felénk?

Nagyon élesen felelgetett. Csak az a kér, hogy papir nem volt nálam és írón, hogy az egyes kifejezéseit le gyorsírónoztam volna, kitűnően mulattam.

Tolnából jöttem, azt mondja, nyolc tagu családdal jöttem kérem szépen. — Az asszony még eddig nem volt távol a fanyajból, alig akart elgyűlni... Mind ritt ideig. Hát mikor látta a közeli hegyeket amibe a vonattal beleygőtünk.

Aj del csudálkozott. Hanem most ő sem menne vissza, úgy megtalálja magát itten.

Tolnába jobb a föld, igaz három hold szántó földem volt, meg egy kis adósságom, mikor azt eladtam, mindent kifizettem, most vagyon itt huszonegy hold földem, házam, mindenem, nem cserélek egész Tolnával, úgy érzem magam mint akár egy kis király — ténsasszonyom.

Nemis álmodia a bácsi, milyen jól esik nekem a sok erdélyi címkorság után az ő színtel titulusa, tudtam, hogy az után az nemzeti asszonyokat illet meg csupán, nálunk egy kerekessé is rossz néven venné már.

Mikor kérdezzem ki keztem az életmódjuk sorát, hogy hát távol esvén a piacunktól, boltoktól, mézárásoktól, miként osztják be a dolgukat, arra is megfelelt rögtön. Hízott mi annyit vágnak télen, hogy öleg legyen mindenkor — nem muszáj nekünk mézárásokba szaladgálni egész nyáron van a jó füstölt hús, no meg ha az elfogy, megveszünk valami hitvány jószágot, azt közösen kihaljuk, levágjuk, elosztjuk egymás közt a húsát, meg felis füstöljük, nincs annál jobb savanyu levesnek való kerek földön.

TÁRCA.

Kőrösi Csoma Sándor.*

Irtá: Felszeghy Dezső.

Mesés, legendás, de igaz történet... Szárnyaljon dal, hadd zengjen róla ének! Öreg templomnak régl, vén harangja Konduljon meg s vigyen a multba hangja. Az a kis falu a bércek aljában, Áhol bölcsője ringott hajdanában, A zöld halmok, kéklő hegylete, Bársonyos rét, hol a lepkét kergette S egész vidéknek vadvirágos tája: Ti emlékeztek még ma is reája.

Köztetek volt fűtőköző gyerek, Elő ábránd-álmát ti őrzitek; Töletek ment az életiskolába, Hol vágyakat növelt az ifju álma. Regés időkről oly szép volt az álom: Egő őrtüzek ősszittya határon. — Égette lelkét szomja, a tudásnak, Keresni földjét régi Hunniának; Elvándorolni messze Ázsiába S tovább álmodni az ősi hazába.

Utjára kelt vándorbottal kezében, Szent akarattal dobogó szívében. Megbirkózott perzselő nyár hevével, Dermesztő, zord tél fagyos hidegével. — Éhség, ragály és szomjtól elgyötörve, Haladt tovább a messze idegenbe. Vézerte tükének tövises ága, Kigyómaria rengeteg vadonába, De ment előre bátran az apostol S nem roskadt le a testi fájdalomtól.

*A „Háromszéki egyetemi hallgatók kőrösi Csoma bizottsága” által f. év július 7-én Kovásznán rendezett emléktűnnepélyen szavallta Szotyori Lajos ev. ref. theológus.

Tibetben lázasan, rozzant nyugágyon, A nádkunyhóban töltött éjszakákon Felgyújtá fátyláját a tudománynak; Varázsfényén a rémek tovaszálltak Rokonságot kutatva nyelvben, szóban, Az ős erényben, harci riadóban, Azt kereste a kesergő nótaban, Hogy melyik hang sír a magyar dalában. S bár megcsalódva, de el nem csüggedve: A „székely csillag” mind tovább vezette.

Dardsilingbe a bot kihullt kezéből... Ott szivárgott utolsó köny szeméből. Ott véget ért a vándor hosszú útja; Szelleme hitelt szállt a csillagokba. Nem fájdalomtól, az örömtől halt meg, Hogy megtalálta rögét a szent földnek. Ki, mindig álmódott itt a világon, Édes hitével ringasd: örök álom. Sirja felett, ott messze Ázsiába, Viraszkon mindig a nemzeti hála!

És ti, kiket a végzet arra hajthat, Messés honát keresve a magyarnak; Megtaláljátok azt azon a tájon, Hol az ő könnye rezeg a fűszálon. Igen, igen, csak oda roghattok le, Hol saruját magyar föld érintette. Kicsap a láng, mint a Mózes bokrából Kijelentés szól fel az ő sirjából: Ki zarándokol ősházát keresni, Megmondja az a sir, merre kell menni!

A mi telepeseink.

Irtá: Dr. Bignio Béláné.

Mezőségünk országutjain száznegyven uj ház épült.

Mind a száznegyven egy szálág egyforma alakú.

Messze viritos piros cserép teteje, Rácsos tornáca, takaros kéménye rögtön felkelti az érdeklődést maga iránt, még ha egyedül állana is magában, de hát még így egész hosszú utca sorban a zöld termő-

földek közepén, pirossal egy kiptettyegre a messziről kanyargó fehér országút két szélét, mintha valami óriás játékszereket raktak volna le merő vidámságból, tréfából —

Milyen jól esik a szemnek, a léleknek, a faradt mezősi erre utazgatónak, mikor feltűnik a ludasi határszélén a telepek sok látni valót nyújtó takaros házi kőnyéke.

Erről érdemes ám beszélni még annak is, aki csak egy kíváncsi gyönyörködött benne, mint jó magam is. Majd belülről is megtekintem egyszer s akkor tudom többet mondhatok.

Sok lenne mindent tudni egyszerre. Mikor költözködni keztek hozzáuk a telepések, már akkor nagy érdeklődést keltek magok iránt. Tüzes, jó vért lovakkal kivet szerszámokkal, széles magyarországi szekerekkel jól megrakva rohogtak végig a mi csendes utcáinkon. Vidám életre való arcukról levetették a fészekrakás édes boldogsága, az elégedettség. Az első ilyen szekerek látásán jobban öröndöttem, mint az első fecskének, golyának, (pedig azokat is mennyire szeretem). Lesz hát lakója a sok piros fedeltű játék-éplőnek???

Hát még mikor rendre megismerjük a szépséges népségeket, mikor heci piacokra, vagy Isten házába bevonultak ünnepeken a cifra bukovinai csángók, ősrégi székelyek, jászkuoszolnokiak, tolnaiak, komáromiak — gazdag eszteregomiak — stb. stb. Mind mind egy szálág szemenszedett tözgyökéres igazi magyar vért, magyar fajtát, ezt látni alakjukról, viseletükről, köszöntésükről, de még csak a szemük járásáról is azonnal.

— Hej, hogy megráloztatták ezek itten a környéket majd egy két évtized alatt — — — mint ahogy megis változott sok minden már pár hónapra rá, hogy ide jöttek.

A mezősi házak oldalát rendszeren ellepte a csalán meg a keserű lapu.

százados küzdelemben szerzett jogainkat itt elkönyveljük? Lehet, hogy valakinek a szívből politikai nevelése és érzései folytán kivész a nemzeti érdek tisztelete. Azonban ilyen ember kezébe az ország kormányának győpít adni: megbecsülhetetlen könnyelműség. (Taps az ellenzéken.) Tiszában meglehet a jó szándék, de benne nemzeti feladatok teljesítése iránt hiányzik az érzék. Egy vezető gondolat viszi: a dinasztia érdeke. Pedig a nemzetek természetes életjoga nagyobb, mint bármilyen egyéni. Tiszta felfogása: milliók egyért, szőlő: a legelső magyar ember a király. (Ugy van! a baloldalon.) Valahányszor nemzeti jogok és érdekek királyi prerogatívákhoz összehasonlítva jöttek, mindig eltiporolni akarták ezt a nemzetet. Egy nemzet jogait csak az tudja sikerre vinni, a ki a nemzet erejét hirdeti. A történelem szerint még az olyan népek is, melyek nemzeti egységben nevelkedtek, csak karddal, erővel tudták a jogaikat érvényesíteni. A magyar nép királybűnsége pártatlan volt mindig.

Hentaller Lajos: Tökre is ment emellett!

Hock János: De amilyen erős a királybűnség olyan rendíthetetlen kiterjedés a nemzeti jogok mellett. A miniszterelnök hazája érdekei ellen az idegen politika szolgálatában áll. Rövid idő alatt máris több kárt okozott, mint a többi előző kormányok együvére. Még a kiegyezés leghevesebb barátjaiban is megindította a hitelt a kiegyezés tartós és maradandó voltában, jószágában, használhatóságában. (Helyeslés a baloldalon.)

Hock János: A hajókat csak az ellenzék összetartása képes orvosolni, utját kell állani a kormányzat közjogot romboló politikájának. Nem paktumnak, nem írásbeli, vagy szóbeli egyezségeknél kell megadni magát az ellenzéknek, hanem a tényeknek. (Helyeslés a balközépen.) A paktumok gyanút teremtenek a közönség lelkében. Új életre kell ébredni. Ki kell irítani a gyanút a közönség lelkéből. A közvéleményben már benne van a gyanu, hogy itt az országgyűlésben minden kapható, itt az ember nem csupán áruló lehet, hanem hazárduló is, ezt gondolja meg. A nagyközönség, mely szintén gondolkodik, nem tudja megérteni a mai parlamenti helyzetet a gyanu lopózik szívébe. A mai alkotmányunk ezredéves törzsközt nem villám sújtja le, hanem megöli a benne levő élősdieket. Tiszta István rövidlétű kormányzása alatt már is rohamosan szaporodtak a közjogi visszaélések, amelyekkel szemben csüggedten ül a magyar parlament, amit Tiszta kezével megérintett, ott kipusztult a nemzeti gondolat, amint a virág színének és illatának vége, a mint megérinti a dér lehelete. Ezt a nemzetet lassankint megakarij érlelni a szolgátságra. A lejött megindultunk, de nem tudjuk, hol fogunk megállni, hová jutunk, ha a pazar kézzel engedjük eltékozolni alkotmányunk nemzeti kincseit? Ez a lenyűgözött, tehetetlen nemzet, kezét öble téve nézi, mint oszlaják el a hatalom mámorában az ő muljának kincseit. Ez a pazarlás a nemzeti eszmékben és jogokban szomoró a nemzetre nézve, de szerencsétlenség azokra is, akik elkövetik, vagy engedik elkövetni. Nem lehet ezt azzal mentesíteni, hogy az illetőnek nem volt nemzeti érzéke; de a szívat emberre nem bízák a vonat vezetését; nemzeti érzék nélküli politikusra bízni az ország kormányzását, kész öröklés. (Taps a balon.) Nem vonja kétségbe, hogy a miniszterelnökben meg van a jó akarat arra, hogy a nemzetet a maga módja szerint boldogítsa. A tettei már bizonyítják, hogy nincs benne érzék a nemzeti feladatok iránt; az ő politikájának a tengelye a dinasztia célja a dinasztia érdekének biztosítása. Ma már nem a nemzetek vannak a királyokért, hanem a királyok a nemzetért. A királynak kell a nemzeti érzés szimbólumának lennie. A miniszterelnök ezt nem érti meg s ez a

Többen is jöttek ők Tolnából éppen egy községből, a komája például jó módú ember, nincs olyan nagy családja, ha egy pár száz forintig megcsorolnak, nem muszáj a takaréka fáradni, haphat ő a komától minden írás, tanu nélkül, mirevaló lenne az a magyar embernek?

— Elvezetett hallgattam ezt az intimitásokat.

— Há az asszony meg van már itt elégedve? és a leány mekkora? hogy hívják?

— A Mária? az igenis már barátokzik az itt valókkal, kijöttek hozzánk valami kisasszonyok a minap az állami udvarból, tán a gépész lánya, színhatát jött szottak, hát elkérte a Mária ruháját, a lányomat a szinpadra, két jegyet is adott, ugy aztán a fia, a nagyobbik, bejött a Marival, megnézték őket.

— Milyen ruhát kértek el Máritól, virágosat, egy rózsás szoknyát ugy? kérdeztem asszonyi meleg érdeklődéssel, hiszen ruháról volt szó.

— Nem bizon ténsasszonykám, tiszta hattüfőhérek! adott oda, és a legszebb ruhája neki, amibe pünksödkor tán tetszett látni, templomba gyűttünk...

Elégedetten bólongattam: tiszta hattüfőhérek! igazán annál nem adhatott volna szebbet, magam is ugy vétem.

Már az asszonyról akart mesélni, mikor észrevettük egy házból kisietve a doktort, abba maradt a beszéd.

Feltűnt a doktor is, aztán hajrá — robbantunk teljes erővel a telepek felé. (A műszereket és kötszereket én a kocsi rakatam előzőleg.)

Hamar oda is értünk, repültek a csikók. A doktor és az ember bementek a házba, a győpít nekem adott. Nehány telepele asszony állingált a sebesült háza ablaka előtt, befelé lestek s az esti szürkületben nem vettek észre engem, másként

magyarázta annak, hogy árulónak mindig magyarnak kell lennie, aki a hatalomért mindig kész elárulni nemzetét.

Az ily férfiakra mondta Grünwald Béla, hogy a nemzet nem elég erős arra, hogy őket megbüntesse s nem elég önérvényes arra, hogy megvesse. Tiszta talán ugy gondolkozik, hogy a dinasztia látván a nemzet folytonos engedekekenységét, végre is szintén engedni fog. Ez azonban nagy tévedés; a ki így gondolkozik, az nem ismeri a dinasztia lélektanát, az uralkodók pretogrativákból, valamint visszahódítani mindig csak ugy volt lehetséges, hogy a ki hozzákezdett, abban a veszedelemben forgott, hogy egy lejjel megkürüljék. Ezt mi, a kik évszázadokig ellenséges érzületű királyok alatt éltünk, már megtanulhattuk volna. A mi börtöneink és rabláncaink nem lazadók sanyargattak, hanem mindig szabadság-hűsöket avattak vértanúvá. Szomorú, hogy ezekkel szemben mindig akadt, magyar ember, a ki felajánlotta az uralkodónak személyét és szolgálát. Ezek hajdanta lézengő rittereket gyűjtöttek maguk köré, ma pedig mindegyik kész szavazó képviselőket, a kik ugy tüntetik fel magukat, mint a trón oszlopai. A repkény körül fogja a tölgyet s ugy látszik, mintha feantatlaná a fát, pedig az élete nedvét szívja ki. A galaci esettel foglalkozik. A külképviseleire osztja Apponyi nézetét, hogy kétféle kell őket választani. — Szünetet kér.

Az elnök 5 percere felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Hock János: Vádolja a kormányt kishitségeért. Hivatkozik Wekerlére, a ki megígérte a magyar udvartartást. Nem szavazza meg a javaslatot.

Lengyel Zoltán: Szünetet kér. Tiszta István: Ellenzi azt. Hosszabb hárszabályvita után Babó Mihály beszélt az ülés végéig.

Bánffy Dezső és Bartha Miklós. Az „Uj-párt” és a Szederkényi frakció.

Kolozsvár, július 12.

Régi igazság, hogy a politikában minden lehetséges. Még ez is, hogy a tűz és víz összevegyüljön, jőbarát és ellenség ölelkezzen és szerelmesen boruljon Bartha Miklós, a Bánffy Dezső meleg keblére. Ennek a modern csodának lehetünk most tanúi, mióta báró Bánffy magára öltötte a nemzetiszínű köpenyét és ugy állott ki a nemzet közvéleménye elé. Mert a mióta ez megtörtént, azóta Bartha Miklós mind ott táncol körülötte és várja, hogy mikor kap már ő is egy túrt a bájos leányzótól, akit azelőtt gyűlöletének egész erejével, szívének minden dobbanásával megvetett, üldözött. Üldözte bukása után is sokáig, mert hiszen Bánffynak tulajdonította, hogy az Ugron frakció teljesen letört a parlamenti porondon és lepadt egy pár tagra, a kik tehetetlenül lézengtek és sütkéreztek az ő függetlenségi párt dicsőségének sugárzó napfényében...

A „Bukott”: így irt Bartha Miklós, Bánffy Dezsőről és rugdosza akkor is, amikor Bánffy már ott elmélkedett a Bimbó utcában, a lemult hatalomról, dicsőségről... A bukott miniszterelnököket eltemetés után békében szokták hagyni. Bánffy Dezsőnek miniszterelnöki sírjára is sürte kijáratot még Bartha Miklós és turkálta azt a sírt, vad kéjjel, szörnyű haraggal... S aki olavasta vértől csipegő cikkei: hát azt hitte, hogy Bartha Miklós sohasem bocsájthatja

befessékelte volna, pedig semmi kedvem nem volt hozzá.

Csend volt jó darabig, a szunyogok muzsikája is hallzott, a lovak tüzesen kapálódtak, gondoltam: nó most öltöget az uram. Csudáltam, hogy sem sirást, sem jajgatást nem hallok, nem siradják a gyerekek az apjukat...

Nyomban erre kijött a gazda, aki hozott s mondja, rittak itt eleget, most már nem fél egy se, hogy itt az orvos: — Majd segít al!

Isten után remélhetjük tettem én utána, tudva, hogy a tolnaiak jó katolikuskok.

Akkor már átvette tőlem a győpítet és megfordult a szekérről — nem sokára jött már a doktor is, a sebesült feleséges kísérté néhány szomszéd asszonnyal.

— Aztán legjobb orvoságot hozzon, mindig jöjjen orvos ur, mikor kelleni fog, szívesen megfizetjük. Csak jól gyógyítsa meg. Most Istennek ajánlom!

Higgadtan, okosan beszélt, nem javákkolt, mint az ilyen esetekben másutt láttam, inonált nekem még a bánatával is. Jöttünk szépen hazafelé csendes lépésben, most már az uram is szóba állott a gazdával a természet illetőleg.

— Gyenge lesz, amilyen az idén, az bizonyos, mondta a bácsi, de hát erre elvöltünk min készülve, meg aztán az egész országban jár így a sorja.

Hoztunk annyi eleséget, hogy még uj utánig is legyen...

Aztán meg kisegítsük egymást, a melyeknek elfogy, kap a komájától kölcsönbe.

Kérdezi a doktor — mindjárt megszerelték ezt a vidéket, mikor elsőbb meg nézni a földet ide jöttek?

— Meg mi azt, kérem szépen orvos urat, némelyikünk csak csupán az Intéző ur szép szaváért is ide jött volna, ha sm-

meg Bánffy Dezsőnek a nemzet ellen elkövetett bűnökét...

Bánffy Dezső báró négy éves számkivetése alatt elmélkedett és gondolkodott. S e gondolkodásának eredménye az „Uj-párt” programja. A melyben természetesen uj nincsen semmi sem. Mindazt, a mit Bánffy hirdetett, megtaláljuk a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt programjában. Csak hogy Bánffy a kiegyezési törvény alapján akarja azt megvalósítani. A Kossuth-párt pedig az 1848-iki törvények alapján. S mégis mi történt? A nagy függetlenségi vezérfőúr, a ki mindig elkecseregetlen támadta Kossuth Ferencet, ha terveivel nem egyezett a Kossuth Ferenc komoly, öntudatos taktikája, dicsőhymuszokat zeng Bánffy Dezsőnek.

Röviden: Bánffy Dezső, a ki 67-es — tehát a minden őszinte tisztességes függetlenségi által perhorreszkált — alapon áll, kiérdemelte a kiűnt függetlenségi vezérfőúr elismerését, míg Kossuth Ferenc mindig és örökké csak a legszörnyűbb támadásoknak volt a céltáblája...

Tessék csak egy kis figyelemmel kísérni a Szederkényi-párt viselkedését. Hogy táncolják körül Bánffy Dezsőt, holott a függetlenségnek, a nemzeti önállóságnak az új párt vezére épp oly ellensége, mint a szabadelvűpárt.

Bartha Miklós politikájának helyi érdekű lapja — az Ellenzék — különböző cikkeket irt tegnapi számában a két politikus ölelkezésétől. S azt mondja: „A Bánffy-programja a Szederkényi-Ugron pártával egyezik.”

Végre tehát tisztán látunk. Mert ne feledjük el, hogy ezt a Szederkényi-Ugron párt hivatalos lapja, melynek Bartha Miklós a főszerkesztője — jelenti ki. Örvendünk, hogy mi, akik a függetlenségi és 48-as eszmékért küzdünk, leszögezhetjük ezt az őszinte és nyílt vallomást. Mi tudtuk ezt az „Ellenzék”-ről és a Szederkényi-pártól, de ők tagadták váltig, hogy nekik kedves az 1867-es alap. Most már beismerik, mert így remélik a Bánffival való végleges összehazasodást. Amire különben fel is kínálkoznak, mondván:

„Mivel pedig annyira egy azon körben mozog a két párt, a magyar politikai élet óriási horderejű ténye volna, az ellenzék különböző árnnyalatainak egyesítése.”

S mivel Bartha Miklós lapja, az „Ellenzék” irt, hát most már csupán Bánffy Dezső áll a vásár. Elfogadja-e a felajánlott házasságot: mi nem tudjuk.

De a politikában minden lehetséges. Még az őszinteség is. Amint az kilört végre az „Ellenzék”-ből is oly hosszú bujkálás, kertegetés után. A programjuk egyezik. S ezen tény beismerése után, most már hihetőnek tartjuk azt az immár közszájon forgó híresztelést, hogy az „Ellenzék” című lap már legközelebb felesküszik a Bánffyzászló alá.

A politika, melylyel ez a lap megindult annak idején egyike, volt a legnépszerűbbnek. A politikai hirdetői azonban megváltoztak, elfogytak és elapadtak. Szinte természetes, hogy új erőforrásokra van szükség. Remélik, hogy a Bánffy-párt támogatásával megnyílnak azok, Ennélfogva szépen konstatáljuk, hogy a programmok egyez-

mit se látott, olyan ember az, orvos ur kérem, hogy mifelénk se találni pártját, pedig már ott vannak ám urak...

Jobban szeretjük, mintha édes apánk volna...

Nem feleltünk mi erre semmit az uramnak, csak megszorítottuk egymás kezét nagy boldogan; a telepkezelőség intézőjéről lévén szó, azért nem is mondtunk mi semmit, mert hiszen ő velük meg mi vagyunk egy vidékről való, régi jó cimborák, csakis mi tudjuk igazán felogni a telepekek általános szeretetét irányában. Nó de reméljük, hogy nem csak mi, ezt még felfogják fedezni és érdemileg jutalmazni a nagyméltóságú magas miniszteriumban is... Mert hisz az egész gyönyörtörőn sikerült telepítés főleg a mi drága intézőnk érdeme.

Holdvilágnál lassan, csendesen így kocogtunk hazafelé, én az uram karjába akaszkodva álmódostam egy csomó megírandó érdek: a tárcatémáról, melyben a telepek lányok határu fehér ruhájok fog szerepelní benne s mintha csak mólónak kínálkozott volna, megszólalt a rásos kerítés mellől egy tolnai leány tiszta édes kiéjtési hangja:

»A ludasi temető kapujában Fehér rózsát tiltettem én sorában! Azt választom, melyik a legfehérebb. Legények közt, melyik a legkevélyebb.»

A tulso telepről rá duplázott egy férfias bariton:

»Azt választom, a melyik legsárgábbik. Léányok közt, a melyik legarvábbik.»

Mit kellene még ehhez kombinálni. Semmi — itt készen a mese.

A legszebb igaz történet.

nek. 1848+1867. és meg van az „Uj párt” programja. Így számol az „Ellenzék”, mert erre és az ilyen számadásra van szüksége. Azok pedig, akik törhetetlen hívei, harcosai a függetlenségi eszméknek, elképelve és megdöbbenve konstatálják, hogy a politikában valóban nincs lehetetlenség. Bartha Miklós programja teljesen egyezik a Bánffy Dezsőével. S ölelkezni fognak nyílt színen. Testvéri csókot váltanak az ország színe előtt. S ott táncolnak körülöttek túlaradó örömmel az „Ellenzék” betűsorai, melyek közül kilöktek a „Bukott” szót: Bartha Miklós nem veszi azt többé pannájára. Mert Bartha Miklós a szabadelvű függetlenségi pártvezér egyazon politikai hitet vallja a „Bukottal”. S nem Bánffy Dezső lép át az 1848-ra, hanem Bartha Miklós az 1867-re.

Hogy milyen fajtája függetlenségi politikust mostan Bartha Miklós, azt most már világosan láthatjuk. De az „Ellenzék” önbeismeréséből, most már az is kétségtelen, hogy mindig 1867-es volt. Csak akkor nem: ha véletlenül nem tetszett neki a miniszterelnök arcúlat. Am eddig bevallani még sem merte. Most elkecseregetnek találták az időt és alkalmasnak a pillanatot erre is. S a nemzet, a mely Szederkényi-Ugron frakció politikája iránti utálatot a választásokon bizonyította be: elégedett lehet, mert a tiszta függetlenségi párt immár megszabadult rikkoltozó kísérőtől. Akik kiáltozásokkal mindig előre tudatták az ellenséggel a harcot, a haditervet, de a munkából sohasem kértek részt. Akkor elvonultak szép csendesen. Most odaakaszodnak kölöncnek a szegény, csecsemő „Uj párt” nyárára, cipelje az őket. Mondhatjuk: a függetlenségi eszméknek a Szederkényi-párt sohasem tett akkora szolgálatot, mint most, mikor azt vallják, hogy ők 67-esek is és a mikor mi azt mondhatjuk utánuk:

— „Jó éjszakát Bartha brigadéros!”

UJDONSÁGOK.

A vármegyei tisztviselők fizetés-rendezése

Kolozsvár, július 13.

Tiszta István gróf belügyminiszter felhívást intézett az összes vármegyei tisztviselők fizetés-rendezéséről szóló törvény intézkedései értelmében a vármegyei tisztviselők fokozati fizetési osztályokba sorozzák be és e beosztás alapján határozzák meg a tisztviselők illetményeit. Kolozsvármegye törvényhatóságának június 28-án tartott rendes havi ülésén fogadták el a kiküldött bizottság által megtervezett javaslatot, melyet végleges jóváhagyás végett már fel is terjesztettek a belügyminiszterhez. Az elfogadott javaslat értelmében Kolozsvármegye tisztikarának fizetési fokozatokba beosztott listjaira a következők:

VI. fizetési osztály 3 fokozat (6400 kor. fiz. 1120 korona lakpérez): Dózsa Endre alispán.

VII. fizetési osztály 2 fokozat (5400 kor. fiz. 840 kor. lakpérez): Csizsár Gyula főjegyző, Hory Béla árzs. elnök.

VII. fizetési osztály 3 fokozat (4800 kor. fiz. 840 kor. lakpérez a központban, a vidéken 600 kor.): Zabulik László főjegyző, Kertész Sámuel főszolgabíró.

VIII. fizetési osztály 2 fokozat (4000 kor. fiz. 700 kor. lakpérez a központban, 500 kor. a vidéken): dr. Farkas Géza főorvos, dr. Láposi Hegedűs Árpád I. aljegyző, Bidermann József, Hankó Veress Károly, Papp Zoltán, Toczauer Ödön, Veszprémi Antal főszolgabíró, dr. Rohonczy Lajos, L. Pap László árvaszéki ülnökök.

VIII. fizetési osztály 3 fokozat (3600 kor. 500 kor. lakpérez): Straub János, Gaál Jenő, Pálka Zoltán főszolgabíró, Grossz József árzs. ülnök.

IX. fizetési osztály 2 fokozat (2900 kor. fiz. 560 kor. lakpérez, a vidéken 400 kor.): dr. Nyerges Zsigmond aljegyző, Fekete Gyula I. aljegyző, dr. Pavlik Sándor III. aljegyző, Péchy László, Bereczky Lajos, Kövály László, dr. Persina Viktor, Hécsey István, dr. Persina Viktor szolgabíró, Timár Ödön levéltárnok.

X. fizetési osztály 2. fokozat (2200 kor. fiz. 490 kor. lakpérez, a vidéken 350 kor.): Hankó Elemér IV. aljegyző, dr. Krammer Jenő, Bogya Pál, dr. Mosa József, Gaál Elemér, Sárdi Ákos, Gyarmathy Sándor szolgabíró, dr. Erdődi Endre, dr. Deesy Pál járási orvosok. Ide soroltatnak az I., II. és III. közigazgatási gyakornokok 1600, 1300 és 1000 kor. fizetéssel. Betöltve csak az I. s: dr. Csiby József.

XI. fizetési osztály 2 fokozat (1600 kor. fiz. 420 kor. lakpérez, a vidéken 300 kor.): Gámczer Márton, Márk László, Billegán János, Kasztaly Jenő, Farkas Sándor, Nyárády Béla, közp. inokok, Király János, Nagy István, Csákány Zoltán, Pap Bertalan, Lovriss József, Kovács János, Ferenczy János, Reichelt József, Hunwald Ernő jári. inokok, Frank Károly s. iktató, Makó György börtönfelügyelő.

XI. fizetési osztály 3. fokozat (1400 kor. fiz. 420 kor. lakpérez, a vidéken 300 kor.): Wass Dénes közp. inok, Aba Rudolf, Májer Gergely jári. inokok.

Ezer...

Kolozsvár, július 13.

Ezt a számot tegnap a mentők jegyzék fel abba a könyvbe, hol a segélynyújtási eseteknek a száma van feljegyezve. Tehát a mentők ebben az évben tegnap ezredikszázor vonultak ki, hogy szenvedő embertársuknak segítségére legyjenek. Keserves nagy szám ez — a szenvedőkre nézve, de mindennél ékeesebben szól ez a szám a kolozsvári mentők önzetelen és áldásos működéséről.

Es ezt a humánus működést évről-évre hankadatlan, sőt egyre fokozódó szeretettel teljesítik mentőink a kolozsvári polgárság közegészségügyének, hathatós támogatására. Ma már azon tul vagyunk, hogy a kolozsvári közönséget fel kellene világosítani a mentők érdeméről, működéséről. Hiszen lépten-nyomon láthatjuk a mentőkocsit robogni egy újabb „első segély-nyújtás”-hoz.

De fadjalom, még mindig lehet szavunk a közönség nemtörődömességével szemben, melylyel a mentők áldásos működését honorálja.

Valahányszor alkalmunk nyílik a mentők humánus működéséről írni, mindannyiszor önkéntelenül is eszünkbe jut az a bántó negligencia, melylyel a mentők intézménye a kolozsvári közönség részéről találkozik. Csak a multkor számoltunk be az intézet titkáranak ama panaszára, hogy a tagok száma mindinkább fogytán van, míg Kolozsvár lakói számának szaporodásával és a forgalom ennek megfelelő emelkedésével, a mentőket is fokozottabban mrvben veszik igénybe, a mi viszont természetesen az intézet kiadásainak nagyobbodását vonja maga után.

S mikor ma ismételtén a kalmunk van hálás elismerésünket keröni derék mentőinknek önzetelen működéséért, szívesen reméljük, hogy a fentközlött állandó panasunk a közönséggel szemben végre mégis tárgyatlanná fog válni azszal, hogy a publikum nemcsak az olcsó és felette kényelmes „elismérésével”, de felelővel is háláját fogja keröni a mentőkkel szemben. Valóban itt az ideje az adósság lerovására. Mert ha ez a negligenciánk tovább is tart, ugy egy szép napon a mentő egyesület feloszlásáról fogunk beszámolni és nem az ezredik segélynyújtásról.

Izgalom egy temetésen.

Ledőlít sirkeszerst.

Kolozsvár, július 13.

Tegnap délután 5 órakor izgalmas jelenet történt a kolozsvári temetőben.

Temetés volt és nagyszámu közönség kísérté ki a koporsót utolsó útjára. Ott volt egy Csász Károlyné nevű asszony is, aki a temetési szerződés alatt odaátmaszkodott kissé egy sirkeszerst. Mindenki a koporsó elhantolására figyelt, mikor egyszerre rettenetes sikoltás hangzott el.

A sirkeszerst, melyhez Csász Károlyné odaátmaszkodott kidoit és ledölte lábáról a szerencsétlen asszonyt, aki a karján és lábán súlyos zúzódásokat szenvedett. Nyomban előhívták a mentőket és azok elszállították a szerencsétlenül járt asszonyt.

Ugyanezen temetés alatt még egy sirkeszerst kidoitá esett meg. Szerencsére az illető, aki mellette állott észrevette azt és hamarosan elugrott onnan, ugy hogy nem történt semmi baja.

Az ilyen szerencsétlenségek megelőzésére jó lenne első sorban is az összes kereszteteket megvizsgálni. Nagy munka ugyan, de meg kell lennie. S el kell tiltani a közönséget attól, hogy a sírok között tolongjon.

Hátralekös „előfizetőinket kérjük szíveskedjenek az előfizetési díjakat beküldeni, hogy az „Ujság” tovább küldése főnnakadást ne szenvedjen.

Füddőre utazó előfizetőinknek az „Ujság”-ot pontosan utána küldjük, azonban a cím pontos beküldését kérjük.

(Készül a Szent György-szobor) Fess asszonyok, lelkes fiatal leányok nagy buzgalmat fejtenek ki a kolozsvári társadalom előkelő osztályában, hogy a Szent-György szoborra még szükséges összeg együttl legyen. A szükséglet már kevés. Mindenki keveset adjon tehát, de adjon mindenki, a ki még nem adott. Ujabb Hirschfeld Sándor pénztárnokhoz a következő összegek folytak be: Dr. Menyhart Gáspárné és Dózsa Mikáné urókn gyűjtése. Dr. Nagy Zoltán, Tholváyné Miklós Gizella, Róna Arnold 4-4 kor., Pál István, Fodor Ferencné, Kikács Boldizsárné, Posta Béla, Dr. Vég 3-3 kor., Martán Ignácné, Mezei Simonné, Nagy Kálmán, Biasini Sándorné, Magyar-Francia részv. társ., Komáromy Andorné, N. N., Spáda János, Blumenfeld Simonné, Morvay Béláné, Halászi Imréné, dr. Ákosta István, dr. Weiss Arminé, Szalai Mórioné, dr. Lukács Adolfné, Dózsa Mikáné, Kolozsvári Múzeum részv. társ., dr. Örvös Lajos, Menyhart Gáspárné, dr. Kl-né 2-2 kor., dr. Moldován Gergelyné, Huszárné, Somogyi, dr. Székely Endre, Fészelné, Kraft nővérek, dr. Székely Irma, dr. Nagy, Biróné, dr. Nagy Nyezgrutz Irma, dr. Nagy, Biróné, dr. Nagy Lajosné, N. N. 1-1 kor. Összesen 84 kor. — Özv. Schmiedtmayer Lajosné gyűjtése:

Viktor Lajos 4 kor., Vécsei Sámuel, Szabó Elz, Braun Mihály 2—2 kor., Molnár János, Székely Lajos, Főzők Béla, Főzők János, Weresz Jenő, Moldován József, dr. Jeney Aladár, Biedermann Alajos, gróf Wass Ottó, Weisz Adolf, Pataki B. N. N., Lux Kálmán, B. R., Kovács P. fia, Végh Lajos, Herman E., Kapatán Mari, Harik Ignác 1—1 kor., Hegedűs K., N. N. 50—50 fill., Taar János, Fangh István, Berényi Sári, Simon Ferenc, N. N. Wiloch Frigyes, Sára Gergely, Heyek Miksa, Osvathall 40—40 fill., N. N. 60 fill., Racz Dénes 30 fill., N. N., M. J., N. N., Buzetzkó, N. N., Lakatos József, Hegedűs Alfréd, Vajkai 20—20 fill., N. N., N. N., N. N. 10 fill. Összesen 40 kor. 50 fill. — Mult április havában Schmiedlmayrnek urnó gyűjtése 15 kor. 90 fill. Hevesi Józsefnek ívén újabb adakoztak: Ferdinándi József, Lengyel Károly 1—1 kor., összesen 2 kor. Ezenkívül Bocskányi Lászlóné 5 kor. adott. Eddig befolyt 482 kor. 70 fill. Hiányzik még 417 kor. — A szobor talapzatának felállításához az Arany János-térre már hozzá is kezdett Lux Kálmán mérnök, az orsz. műemlékek méltóvá. Leleplezésén, szeptember hónapban vesz dr. Berzevici Alfréd miniszter is.

— (Kőrösi Csoma Sándor emléke.) A világhírű ázsiai nyelvtudós Kőrösi Csoma Sándor emlékére rendezett ünnepségek második része Kovácsán folyt le. Sándor József egy hosszabb tartalmas értekezést olvasott fel Kőrösi Csoma Sándorról, valamint az ünnepély keretében elszavalták Felszöghy Dezsőnek egy alkalmi versét, melyet mai lapunk tárcarovatában talál meg az olvasó.

— (Ev. ref. papválasztás Sepsiszentgyörgyön.) Lapunk múltkor számában megírtuk, hogy a sepsiszentgyörgyi ev. ref. egyházkerület által, a megüresedett papi állásra szavazattöbbséggel megválasztott Szécsi Ferenc az egyházi választók között megindult személyes torzaskodások miatt a felajánlott állást visszautasította és a már el is küldött megbízólevelet visszaküldte. Mint most újabb értesülünk, az egyházközösség tegnapelőtti ifj. Gödri Ferenc polgármester, egyh. főgondnok vezetésével tartott értekezleten elhatározta, hogy a megüresedett állásra Bodor János, zágoni ev. ref. lelkész hívja meg. Az értekezlet már ki is küldött egy kebeléből választott bizottságot, Zágomban, hogy a kitűnő egyházfő a számára felajánlott állásra meghívja.

— (Mesterséges sár.) A jóból is megárt, a mi sok. Ez elég régi igazság. Nagy örömmel vesszük, ha az utcákat, a köztereket kellőképp öntözteti a városi hatóság. De hogy az öntözéssel megbízottak mesterséges sárfészket teremtsenek, arra nincs szükség. A nyári színház előtt van egy kis tér. Ennek ugyancsak kijut minden nap a jóból. Valóságos sártenger csínál ott valaki, holott az öntözésnek nem ez a célja. Kérjük tehát figyelemzetni a megbízott közeget, hogy az ott feleslegesen elpazarolt vizet juttassa el — mondjuk — a monostori útra és ne sártenger csínáljon azon az élénk forgalmu helyen, hanem csupán öntözzön.

— (Lécsapott villámok.) Egyszerre két helyről kaptunk tudósítást az erdélyi részekben a lécsapott villám okozta károkról. A nagykőrösi körjegyzési Apátfalva községben, éghéború időben, a mezőn könn foglalatokodott egy Meiser Johanna nevű 13 éves leány. Miközben az összerotált boglyákra a lefűt szénacsmókat rakosgatta, egy gyíkcs villám a szénaboglyába csapott és a szegény kis leányt megölte. A zivatar elmúlt után a járókelők Meiser Johannának már csak megszenesedett holttestét találták meg. — A másik villámcsapás a háromszéki körjegyzési Szotyor községben történt, a hol a lefűt villám ugyan emberéletben nem okozott kárt, de becsapott Nagy János ny. miniszteri tanácsos csürrébe és azt elhamvasztotta. A tüzet lokalizálták.

— (Ebmárás.) Tegnap este fél 10 óra körül a Ferenc József ut. 36 sz. alatt a Scheier Apád kutyája megharapta Lengner Gusztáv kertészegéd jobb alsó combját. A megsérültet a mentők vették ápolás alá.

— (Kolduló pincér.) A Wesselenyi Miklós-utcaon Botos János hely és foglalkozásánál pincért a ki engedély nélkül koldult, a rendőrség előállította és ellene az eljárás bevezeték.

— (Ítélet egy verekedés ügyében.) Még a múlt év novemberében történt, hogy Gyulafehérvári magyar és oláh legények között véres verekedés tört ki, melynek egy Bartha Márton nevű legény áldozatul esett. A gyulafehérvári kir. törvényszék mint esküdtbíró 19 napig tartó tárgyalás után verekedés tetteseit, névszerint Serbánt és Keresztésánt 7 évi fegyházra, Sztojka Todort 28 havi fegyházra, Margineán Todort a verekedés kezdeményezőjét 10 év börtönré, Nyegru Györgyöt, ki a felbujtásban volt, részes, 1 évi és Hederán Demetert 18 havi börtönré ítélte.

— (Letartóztatott tolvaj.) A kolozsvári rendőrség értesítést kapott vasárnap este a brassói rendőrkapitányától, hogy a Kolozsvár áthaladó esti gyorsvonaton utazó Krempels Vilmos nevű betöréssel vádolt egyént tartóztassa le. A sürgöny azonban egy negyedórával a vonat elindulása után érkezett, miáltal a brassói rendőrség terve meghiúsult volna, ha a vasúti rendőrt nem figyelmeztetik idejében, hogy a sürgönyben adott személyleírással egyező külsejű férfi szállott ki Kolozsvárt a vonatból. A megindult nyomozás eredményre vezetett, a rendőrség az után csakhamar letartóztatta Krempels Vilmost, ki kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy Brassóban feltörte volt gazdájának Mózes András esztergályosnak

lakását és onnan két aranyórát, láncostól és egy ruhát ellopott s a lopott dolgokat még Brassóban elzalogosította. A tolvaj esztergályos legényt letartóztatták.

IRODALOM.

(.) A kolozsvári róm. kath. főgimnázium értesítője. Vaskos kötet számol be az erdélyi róm. kath. státus jegyző-rendi tanárok vezetése alatt álló főgimnáziumának lefolyt tanévi krónikájáról. Az értesítő dr. Erdélyi Károly igazgató szerkesztésében jelent meg és bő tájékozást nyújt a kitűnő intézet áldásos működéséről. Az értesítő elején találjuk XIII. Leó pápa arcképét. Komáromi Sándor hittanár gyönyörű ünnepi beszédétől kísérve, melyet a jeles hitközlő XIII. Leó pápa emlékeztetőre és X. Pius ünnepelésére tartott. A magas szárnyalású beszéd szövegében látható reprodukción az új pápa sikerült arcképe is. Ezt az élvezetes közleményt követi Erdélyi Károly dr. igazgató nagy alaposággal megírt értekezése Fourier Szent Péterről a Lotharingiában áldásos munkát végző nagy pedagógusról. Az értekezés számos illosztáció teszi változatosá. A statisztikai adatokból közöljük a következőket: Az év folyamán beiratkozott 480 tanuló, vizsgázott 425 rendes és 20 magántanuló. A tandíj r. katolikusoknak 40 korona, más vallásúnak 60 kor. volt, azonkívül a felvételi díj 7 kor. Felekezeti szerint a tanulók száma következőleg oszlott meg: Róm. kath. 325, görög kath. 51, görög keleti 13, ág. hitv. ev. 7, ev. ref. 14, unitárius 4 és izr. 11. Nyelv szerint 363 magyar, 8 német, 49 román és 5 tót növendék volt. Végül a jövő tanévre vonatkozó tudnivalókat közli az értesítő, melynek izléses kiállítás Gombos Ferenc nyomdáját dicséri.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szerdán, július 13-án:

A postás fiu és huga.

Énekes bohózat 4 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, csütörtökön, július 14-én:

A sabinnók elrablása.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A postás fiu és huga.
Csütörtök: Gyöngyi Izsó föllépésével: A sabinnók elrablása.
Péntek: Gyöngyi Izsó föllépésével: Próbaházasság.
Szombat: Gyöngyi Izsó föllépésével: Színházi képtelenségek.
Vasárnap: Gyöngyi Izsó föllépésével: Goldstein Számi.

* A tegnapi előadás. Szép számú közönség nézte végig tegnap a „Fekete Gyémántok” egybavágon gyenge előadását. A helytelen szereposztáshoz hozzájárult a szereplők kedvetlensége, mely még türelmebbé tette az előadás vonatkoztatását. Szinte bosszantó volt látni, hogy a darab leghatásosabb jeleneteit a szereplők részint szerep nem tudásuk következtében, de még inkább a helyes érzés és megértés hiányával tönkre silányítják. A főbb szereplők egyes sikerültebb jelenetei, mint például Törölgynék egyes művészi jelenetei is természetesen elveszték a kritikán aúl álló összjátékban. Szóval amolyan kanikulai előadásban vult részünk. A taps ennek megfelelően gyéren szólt. Törölgyné, Szakácsot és Tómpát többször hívták a lámpák elé.

* A postás fiu és huga. A nemrég adott énekes nyári bohózat kerül ma színe Kassával és Károlyi Leonával a címszerepben. Utóbbi először játsza ma Fehő Klári mulattató szerepét.

* Gyöngyi Izsó holnap este kezdi meg négy estere terjedő vendég szereplését „A sabinnók elrablása” c. kitűnő bohózatban, melyben egyik legjobb alakítását, Rettégi Fridolin sziniszagató szerepét játsza. Pénteken a „Próbaházasság”-ban, szombaton a „Színházi képtelenségek”-ben és vasárnap bucsuzón a „Goldstein Számi” először általa kreált címszerepben lép fel a kiváló komikus.

Táviratok

Nyugdíjazások a kolozsvári egyetemen.

Budapest, július 12.

Fővárosi tudósítónk késő éjszakai jelentése szerint, előkelő tanügyi körökben elterjedt hírek szerint, a kolozsvári egyetemen legközelebb öt egyetemi tanár megy nyugdíjba.

A nyugdíjazandó tanárok neve: Brandt József dr., Haller Károly dr., Szamosi János dr., Terner Adolf dr. és Werner Rezső dr. — Tudósítónk hivatalos helyen kérdést intézett a nyugdíjaztatásokra vonatkozólag, de felvilágosítást nem kapott.

Tallian miniszter Erdélyben.

Budapest, július 12.

Tallian földmívelésügyi miniszter ma este hosszabb erdélyi körutazásra indult. Kíséretében vannak Balogh Vilmos min. tanácsos, Darányi Béla osztálytanácsos és dr. Nádassy József min. fogalmazó. A miniszter első sorban Kolozson, Tordán és Krasznán tesz látogatást, de utjában érinteni fogja Nagy-Szeben, Brassót és a Székelyföldet.

A horvát miniszter balesete.

Budapest, július 12.

Cseh Ervin, horvát miniszter, ma a jobb kezét odacsippte egy ajtóhoz, úgy, hogy fájdalmas sebet ejtett magán.

Nagy tüntetés Zágrábban.

Budapest, július 12.

Horvát diákok ma nagy tüntetést rendeztek Magyarország ellen. Éltették Jellasicsot és abucogták Magyarországot. A rendőrség hat diákot letartóztatott.

Az orosz—japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, július 12.

Tokióból jelentik: Togo tenger-nagy hétfőn reggel torpedónaszádokat küldött a port-arturi kikötőbe, melyek megtámadták az orosz őrhajót és azt elsüllyesztették.

Port-Arthur körülzárása nagy energiával folyik és biztosra veszik, hogy e hó végén megtörténik a kapituláció.

A japánok erős ostrom alá vetek Csungiaugot — melyet Port-Arthur kulcsának neveznek — és heves harc után elfoglalták.

Elítelt plebános.

Budapest, július 12.

Schullmann József nyitrai plebános a múlt évben nyílt utcán megtámadta Ujhelyi Lajos ottani tanuló és véresre verte. Ma tárgyalta az ügyet a nyitrai törvényszék és a verekedő plebánost 200 korona fő- és 100 korona mellék-büntetésre ítélte.

Fenyő Sándor szabadiában.

Budapest, július 12.

Fenyő Sándort ma a tábla 5000 korona óvadék mellett szabadlábra helyezte. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Fenyő beteg ember ugyan, de beszámítható állapotban van.

Felrobbantott vasút.

Budapest, július 12.

Szalónikiból jelentik: A bolgár fölkelők felrobbantottak egy személyvonatot. Négy utas a kiskiklák következtében az egyik vonatfékvezővel együtt meghalt. A közlekedést egy nétre meg kellett szüntetni a pálya erős megrongálása következtében.

Elfogott kereskedő.

Bécs, július 12.

Kiesling budapesti gyárost, a kit 200.000 koronás hamis bukás miatt üldöztek, tegnap itt letartóztatták és átadták az országos törvényszéknek.

Szerencsés számok.

Budapest, július 12.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

10 000 koronát nyert: 50440.
5000 koronát nyertek: 2435 58257 98032.
2000 koronát nyertek: 7564 18390.
1000 koronát nyertek: 5327 55423 79634 97546.
500 koronát nyertek: 2776 4143 8403 8875 9380 9554 9587 9645 11242 16949 17097 20131 23601 32022 32838 35333 38320 41565 41704 43657 53389 53485 54317 59370 60251 65684 68873 69425 70665 71497 71983 93991 75590 76708 77585 83037 75763 86692 87755 88154 88806 95233 97121 97688 100851 102378 104405 108242.
A többi kihúzott számok 130 koronát nyertek.

Aru- és értéktőzsde.

Budapest, július 12.

Budapesti gabonátőzsde.

Szállard irányzat mellett ma elkelt 35.000 métermázsza buza 5—10 fillérig magasabb áron, rozs és tengeri 5—7 és fél fillérig és zab 10—15 fillérig magasabb. Felmondás ma nem volt.

Az 1904. évi július hó 10. esti 6 órától július 11. esti 6 óráig Budapestre.

Érkezett:

Buza	—	—	10440 mm.
Rozs	—	—	306 >
Arpa	—	—	4588 >
Zab	—	—	3746 >
Tengeri	—	—	7518 >
Repece	—	—	202 >
Liszt	—	—	1766 >
Korpa	—	—	— >

Összesen: 28566 mm.

Elszállított:

Buza	—	—	4051 mm.
Rozs	—	—	— >
Arpa	—	—	— >
Zab	—	—	1022 >
Tengeri	—	—	17472 >
Repece	—	—	— >
Liszt	—	—	11430 >
Korpa	—	—	4534 >

Összesen: 28509 mm.

A határidő-üzlet.

A mai előtérde változatlan külföldi esti tőzsdék jegyzésekre és nyugodt bécsi jelentésekre üzlettelentül folyt le és csupán a két hitel, államvasut és jezálogbank-részvényeknek volt néhány kérés. A többi értékek csakis névlegesen vannak jegyezve.

A medic-prolongáció gyors, sima és olcsó elintéztést nyert.

	Kezdeté	Változás
Buza áprilisre	—	—
Buza máj 1904.	—	—
Buza okt.	926	922—622
Rozs apr.-re	—	—
Rozs májusra	—	—
Rozs okt.-re	685	687—686
Zab máj-ra	—	—
Zab	—	—
Zab október	652	654—652
Tengeri jul. 1904.	547	558—547
Tengeri aug.	554	556—555
Tengeri máj. 1905.	588	590—588
Tengeri	—	—
Repece	—	—
Repece aug.	1030	1030—1040

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Írta: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chinai detektiv-regény a jelen-korból.

IX. (40)

A szerelmes detektiv.

A másik állhatatosan hallgatott — egy nyolcvanaszoros millió dollárosnál megvan minden szónak a határozott értéke, tehát nem is dobálódzik vele nagyon pazarul. A szerkesztő arca hirtelen felvilant.

— Mi it a teendő Mr. Jakland? Oh, az nagyon egyszerű!... Még ma szabadságot veszek magamnak és pár nap múlva visszahozom önnek Miss Jakland Arabellát, kit én magam is annyira tisztelek, becsülök, hogy elmaradása miatt vigasztalhatatlan vagyok, sir — pár nap múlva magam hozom őt önnek vissza.

Az elnökválasztó hatalmas, tüzes szemével élesen a szerkesztő szemébe nézett, de ez bátran kitartotta a tekintetét.

— Nos, akarom remélni, hogy ön csak azt igéri, a mit meg is tarthat Mr. Bonners — vélekedett Mr. Jakland rendületlen nyugalommal — három napig várak, ha ez idő alatt ön nem kapné kedvező hírt, úgy kénytelen leszek Pinkertorhoz fordulni. De lehetséges, hogy a leány addigra magától is vissza jön... good by sir.

Mr. Bonners még eznap utnak indult. A legkellemesebb álmodozással eltelve himbálódzott csupéja párnáján.

Bármely fékezhetetlennek is látszott az az Arabella, végre mégis csak nő. És ha ő most ott visszahozza apjának — Mr. Bonner pillanatig sem kételkedett, hogy Pretorius Pál barátja és titkára és az excentrikus „Standard Miss” egy és ugyanazon személy.

Akkor Mr. Jakland már elismeréssel sem tehet ellenvetést, ha megkéri leánya kezét. Ha pedig a szülői beleegyezés megvan, az már nagy lépés előre, hogy a leányt is meghódíthassuk.

A három millió dollár-ügynek legújabb fordulata, Mr. Morris detektívét érintette a legközelebb.

Nem egyedül a saját, hanem az egész Pinkerton iroda tekinetlye forgott kockán. Amennyiben pedig praktikus ember volt és egy második ilyen csapást el akart kerülni, elhatározta az általa nem eléggé méltányolt Pretorius Pál közelébe jutni és vele esetleg társulni.

A Colifornia szállodába hajtatva, bejelentette magát Pretorius Pálnál.

Alapjában véve a német nagyon szerény ember volt. Bárkiné is fejébe szállt volna az eredmény. Pál pedig legalább a látszat szerint, jogosan önmagának tulajdoníthatta volna a tett, dicsőségét, mert Redderson Tom előre kikötötte, hogy nevét és ügyben sohasem szabad említeni, sőt Pálnak, ez ügytől távolállónak a létezését is el kellett tagadni.

Dacára ennek, a német egy percig sem gondolt arra, hogy a detektív talán valami nagyképűsködéssel fogadja.

Barátja Tom, éppen nála volt és arra kérte Pál őt, hogy maradjon ott a beszélgetésnél, mert különben attól fél, hogy kiesik szerepéből és elárulja közreműködését.

Néhány pillanatnyi megfontolás után elhatározta a fiatal new-yorki, hogy tanuja

lesz a beszélgetésnek. Kikötötte azonban, hogy csak mint hallgató, ki ez ügyről semminemű vonatkozásban sincsen.

Midőn Mr. Morris belépett, a német eléje ment, míg Redderson Tom háttal fordulva egy, az asztalon levő hírlapban lapozgatott.

Tom harangszabású látogató-kabátban volt, mi a metropol aranyfűsuga megkülönböztető jele, természetesen fekete, nagyon elegáns sötétcsíkos nadrág, fényes, kissé merész hajlása cilinderrel a fején, mint egy valódi Yankee, ki ritkán vesz fáradságot magának fejének szellőztetésére.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Lapfőigazgató:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉ R.

RONAI mulató! BIAZINI száll. da!

Figyelem!! Figyelem!!

Megérkeztek az

Eredeti Japánok!

The Jamamottos

Japán tűzbűvészek!!

Továbbá a világhírű

THE FREYER'S-ek

Váradí Mariska

első fellépte.

Sensatiós Variete műsor.

Kezdeté 8 órakor. Fentartotti helyek.

Gerő József, Ronai János,

művezető. szálloda-bérlő igazgató.

Az

UJVILÁG

helyiségében

a 62-ik gyalogezred zenekara

holnap csütörtökön, július 14-én.

zene-estélyt

tart.

Kezdeté este fél 8 órakor.

Kitűnő erdélyi borokról, jó házi konyháról gondoskodik és a nagyérdemű közönséget ezutal is szívesen látja

Sípos József

vendéglős.

Veres Sándor

m. kir. opera volt tagja,

mint művezető

Gárdonyi Imre

igazgatása alatt ma és a

következő napokon

